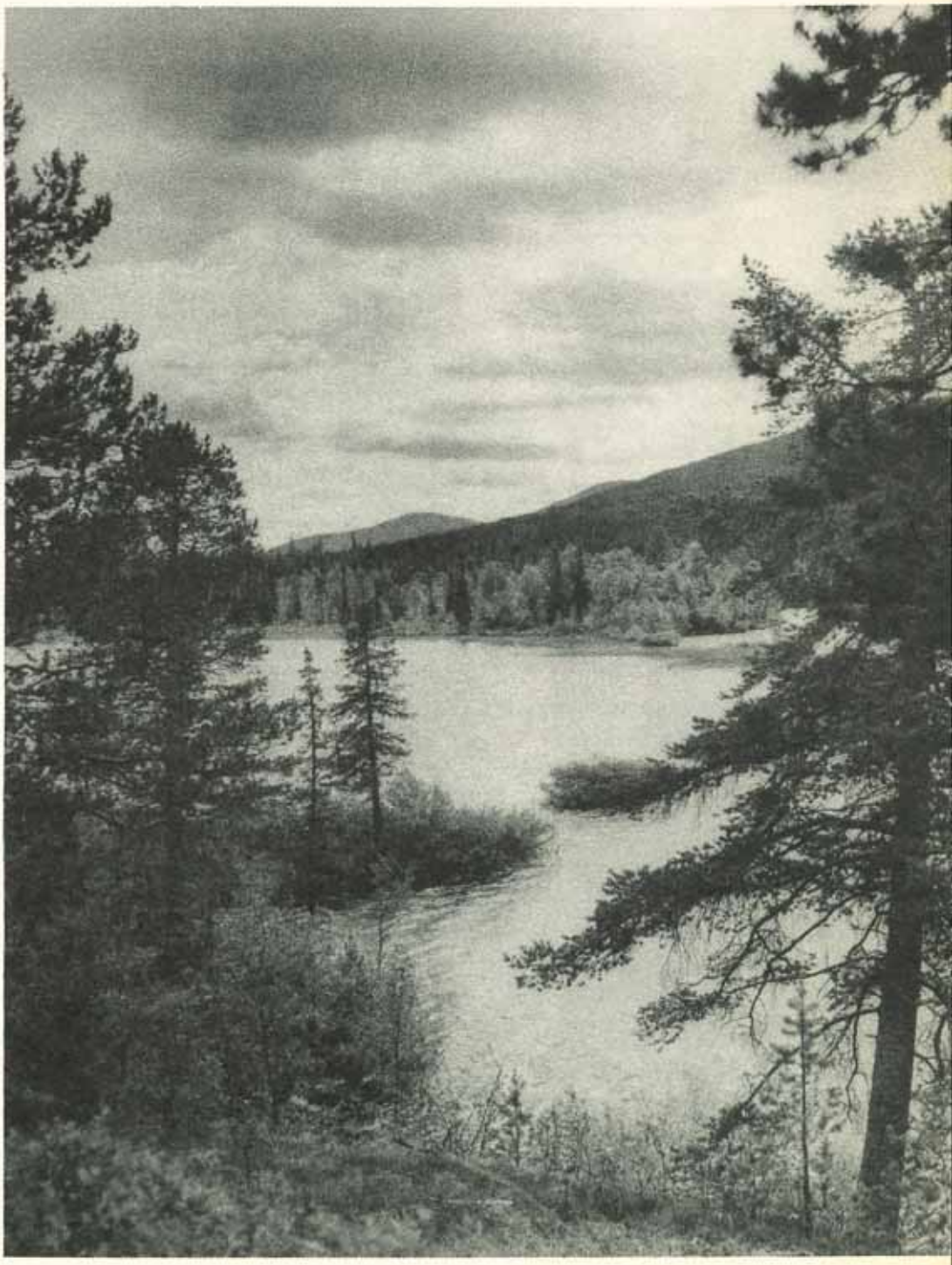
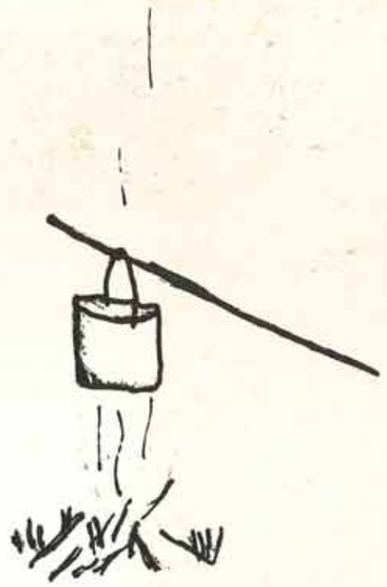
TUNTURILATU

1965

LAPIN LUMOISSA

(Muistellen ensimmäistä eräretkeä)

Lappihin lenti ajatus,
Pohjolahan paloi mieli,
koko kevään kaipasimme,
alku suven aattelimme,
retkeä raukoille rajoille,
taivallusta tuntureille.

Ylitettiin ylväs Inari,
kuljettiin karu eräjärvi,
venehellä vaappuvalla,
moottorilla Posti-Matin.
Taittuvi traktorillakin taival,
kulkevi kone kumma kankahalla,
muta vain on matkan haitta,
savi esteenä Sevetin tiellä.

Tuntematon oli taival eessä,
outo polku pohjain alla,
vaellusaamun alkaessa,
kulkupäivän koittaessa.
Tunturit tutuiksi tulivat,
jängät mielihin jäivät,
samottiin suot sameat,
polskittiin purojen pohjat,
kastuttiin koskien kuohuloissa,
virkistyttiin vesien vaahtoloissa.
Suossa saatiin retkikaste,
mudassa muoto musta,
maisteltiin mustikat mainiot,
lakka-marjat makehimmat.

Kompassi kohti koillista,
katse suuntaan Kolmisjärven,
tuosta ylös tunturihin,
tästä taas kuruhun kulku.
Aukeni maisemat avarat,
siintivät tunturit tummat,
samoojien silmäin eessä,
kulkijan katseen kantamassa,
jalkahain juurella järvet,
alahalla purot porisevat.

Ukonilma ihmeet näytti,
salamat sanattomiksi saivat
tunturituulen tuivertaissa,
vaarojen vihurin vinkuessa.
Tarttuivat tammukat onkeen,
kävivät kirjokyljet virveleihin.

Istuttihin iltanuotiolla,
tarinoitiin tulenloimuss,
paistettiin parhaimmat siiat,
herkuteltiin hiilikaloill,
kuun kaunihin kumottaessa,
hopeaisen hohtaessa.

Riittäisi retkestä rupattamista,
kestäisi kaikesta kertomista,
lomasta Lapin laulumailla,
patikoinnista Pohjan perillä,
mutta pannaan jo perähän piste,
laaditahan loppulause,
totean vain toistenkin eestä,
sanon koko seurueen suulla:
"kumma on kaipaus kaikilla,
ihme ikävä jokaisella,
lumosiko Lappi meidät,
taikoiko tunturit taivaltajat?"

- r i i -

TUNTURILATU

1965

JULKAISIJA

Tunturilatu r.y.

Puheenjohtaja

dipl.ins.

Yrjö Pitkänen

Sihteeri

neiti Hilkka Repo

Neulapadontie

5.D.35 Hki 92

KANSIKUVASSAMME

on maisema Vuontis-
järveltä. Tuohon Pal-
laksen itäpuolla olevaan
luonnonkauniiseen
paikkaan tutustumisen
voit aloittaa viereisel-
tä palstalta.

Helsingissä 20.12.1965

OPERAATIO SUSIKYRÖ

Kuten jo monet tunturilatulaiset tietävät, on meillä nyt oma paikka, Susikyrö, Enontekiön pitäjässä Ylikyrön kylässä, tarkemmin sanottuna Pallaksen tunturijonon itäpuolella olevan Vuontisjärven rannalla. Tontin pinta-ala on 1,01 ha ja on se mäntyä kasvavaa kangasmaata. Tontti on jo merkitty maarekisteriin ja lainhuudatus on saatu 4.5. -65.

Heti tonttikaupan teon jälkeen asetettiin rakennustoimikunta laatimaan suunnitelmaa tontin käytöstä ja sille rakennettavista rakennuksista. Toimikuntaan tulivat puheenjohtajana Ville Rantala ja jäseninä Antero Tarvainen, Paavo Rannikko, Väinö Friman, Tuure Kairaneva ja Pentti Tiilikainen, ja kutsui toimikunta lisäjäsenekseen arkkitehti E.R. Louhiluodon.

Toimikunta on ehdottanut rakennettavaksi tontille päärakennuksen, ulkohuone-vajarakennuksen ja erillisen saunarakennuksen, jossa olisi myös majoitustilaa. Näistä on johtokunnalle jo jätetty piirustukset ja työselitykset. Johtokunta on nyt syksyllä pitämässään kokouksessa päättänyt toteuttaa tulevalla toimintakaudella saunan rakentamisen.

Juuri ennen lumien tuloa kävi Ville Rantala suorittamassa tontin pintavaakituksen ja teki näiden tulosten perusteella tontista korkeuskäyräkartan ja vieläpä pienoismallinkin, josta hyvin havainnollisesti saa käsityksen maaston korkeussuhteista, jotka vaihtelevatkin melkoisesti. Tämän korkeuskartan perusteella on nyt paremmat mahdollisuudet sijoittaa rakennukset tontille oikeille paikoilleen ja tarkistaa niiden sopeutuminen maastoon.

Samalla matkallaan Ville Rantala sai kuulla Äkäslompolossa Pekan jängällä olevasta metsähallituksen hirsikämpästä, joka oli myytävänä, ja niin Tunturilatu ostikin sen ja siihen kuuluvan pienemmän kämpän. Ne ovat nyt siis Tunturiladun omistuksessa. Isompi kämppä on n. 9x14 m ja pienempi 5,5x7 m ja tehty pyöreistä hirsistä. Koska näissä on runsaasti puutavaraa, on johtokunta päättänyt, että isommasta kämpästä tehdään sen nykyisellä sijaintipaikalla sauna, joka sitten siirretään omalle tontille. Pienempi kämppä siirretään sellaisenaan eräkämpäksi tontille. Lopuista ison kämpän hirsistä saadaan vielä korsusauna, joten nämä kolme rakennusta ovat nyt ohjelmassa tulevana toimikautena, eli ensi syksyyn mennessä.

Ohjelman toteuttaminen kävisi varsin mainiosti päinsä, kun vaan olisi rahaa tarpeeksi käytettävissä, ja siinä onkin hyvin visainen pulma edessä. Johtokunta on suunnitellut erikoisen rahoitustoimikunnan perustamista suunnittelemaan eri keinoja rahan keräyksen järjestämiseksi. Rahojen kokoamisen ei pitäisi olla ylivoimainen tehtävä, kun ottaa huomioon tunturilatulaisten lukumäärän, 695 jäsentä, sekä heidän innostuneen ja myötämielisen suhtautumisensa yleiseen hankkeeseen. Tarkoitus on myös järjestää rakennustyöstä omin talkoovoimin niin paljon kuin suinkin, sillä se helpottaisi suuresti rahoituskysymystä. Johtokunta toivookin jäsentensä ottavan sydämelleen nämä tilaisuudet, joista tullaan myöhemmin ilmoittamaan tarkemmin, ja saapuvan lukuisina riemukkaalle talkooretkille.

- Muistakaa: oma tukikohta Susikyröön!

Yrjö Pitkänen

OLETKO HUOMANNUT, miten hankala sahanterä terävine hampaineen on kuljettaa. Eräs koeteltu temppu on kätkeä se vyöhön. Hankitaan nahkavyö, oikein sellainen reilu sotamiehen vyö ja tehdään sen sisäpuolelle toisen samanlevyisen nahkasuikaleen avulla sahanterän mentävä pitkä tasku. Suutari ommelkoon remmit reunoista vastakkain, samoin toisesta päästä. Toinen pää jätetään ompelematta ja niin on mahdollisuus työntää terä noiden kahden nahkasuikaleen, vyön ja sisäpuolelle ommellun nahkasuikaleen väliin. Siellä se säilyy, kunnes tulee sahaamisen tarve. Silloin vyö ympäriltä ja terä metsästä otettuun katajakaareen, kuten kursseilla on opittu.

x x x

OLETKO HUOMANNUT, miten mukavaa on pikku hiljaa valmistella seuraavaa Lapin matkaa. Lihavien on hyväksi pysytellä sokerilakossa ja baareissa kahvilla käydessään panna kahvisokerit - ne kun on niin hienosti pakattukin - talteen seuraavan retken muonavarastoon. Ei sillä paljoa säästä, mutta se suunnittelu . . .

x x x

OLETKO HUOMANNUT, että muutaman vaelluspäivän jälkeen saattaa saada hillittömän janon, joka ei sammu, vaikka järven kurkkuunsa tyhjentäisi. Se on merkki nestetasapainohäiriöstä, josta pääsee entiselleen mm. siten, että panee litraan vettä lusikallisen suolaa ja lusikallisen ruokasoodaa. Tämän liuoksen nauttiminen ei ole varsinainen nautinto, mutta entiselleen se ihmisen palauttaa.

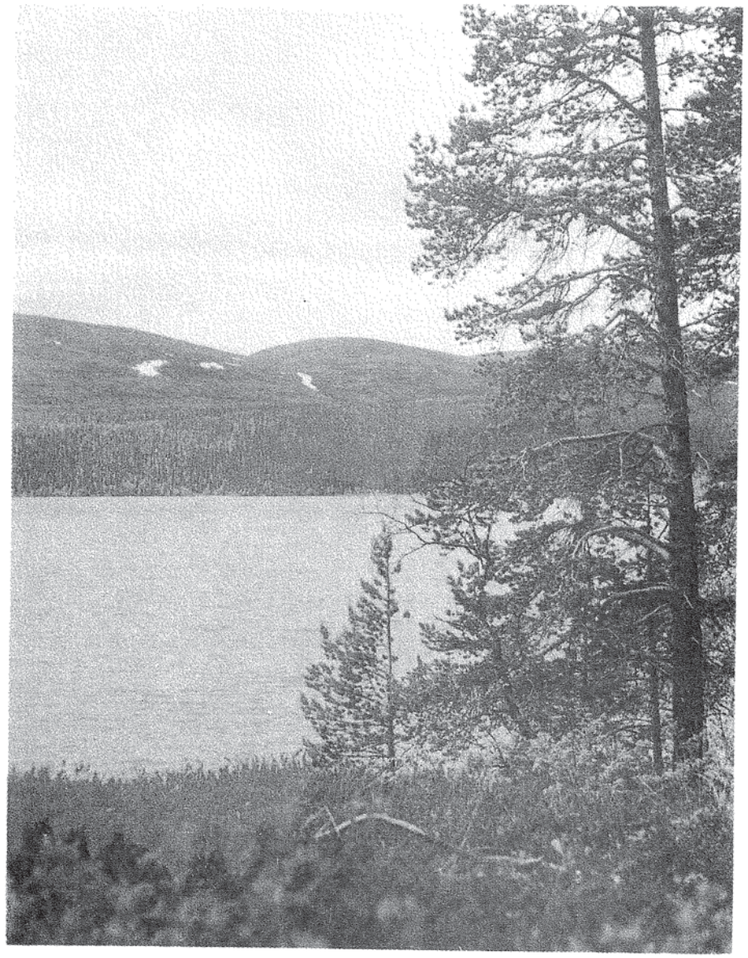
YLIKYRÖN SUSIKYRÖ

Kun Tunturiladun väen keskuudessa puhutaan Vuontisjärjestä ja Susikyröstä, puhutaan samaa asiaa. On puhe Tunturiladun kämpästä, joka tulee Pallaksen tuntumaan Vuontisjärven rannalle ja saa nimen Susikyrö. Tuo Kyrö tuossa nimessä saattaa äkkiä ajatellen viedä lukijan aatoksen vaikka eteläiselle Pohjanmaalle, joten on syytä todeta, että Vuontisjärven rantaan, johon kämppä tulee, on vanhan Lapin kylän Ylikyrön maita. Tuo Ylikyrö sijaitsee Raattaman kylästä (senhän kaikki muistavat) jonkusen kilometrin päässä Enontekiölle päin Ounastunturin vierellä. Tämän vanhojen rakennusten rykelmä on ollut parhaimmillaan seitsemänkymmenen asukkaan kylä, mikä noilla leveysasteilla ei ole mikään turha juttu, mutta nykyisin on väki huvennut kymmenkuntaan. Maaltapako ei ole mikään ihme näin kovan elämän kylässä.

Ylikyröön ei ole varsinaista tietäkään. Sinne on mentävä jalansyten, ehkä veneellä kesäaikana ja talvella pääsee perille kaiketi Tepaston lumikiitäjällä. Turisteja sentään kulkee aika paljon mutta sellaista kulkemista ei sentää ole, että veisi vesistä kalat mennessään, niinkuin on tapahtunut pikkuvesisissä Lapin turistikeskuksissa.

Se oli siis Ylikyrö. Siitä kolmisen kilometriä länteen sijaitsee sitten se Susikyrö, josta oli puhe. Jos joku nyt ryhtyy sitä kartasta etsimään, tulkoon todetuksi, että Vuontisjärviä löytyy Lapista useitakin, mutta tämä meidän Vuontisjärvemme on Pallaksen Lumikeron ja Keräskeron itäpuolella paikassa, johon noiden kahden mainitun tunturin välinen Röyninkuru laskee. Sen kurun yläpäässä on kaikkien tuntema Montellin kämppä.

Muoniosta pääsee paikalle mukavasti. Sieltä kulkee postiauto Raattaman kylään, josta voi kesällä retkeillen ja talvella hiihtäenkin jatkaa matkaa. Sitä on noin viisi kilometriä. Talvella kulkee lumikiitäjä, jolla pääsee Ylikyröön asti, sillä kiitäjä jatkaa matkaa Ketomellaan ja aina Peltovuomaan saakka. Raattamasta on kyllä tilaisuus saada hevos- tai porokyytikin. Ylikyrössä on tienviitta, josta lähtee viitoitettu polku Enontekiöön, polku menee Vuontisjärven kautta. Nousten järven eteläpäästä Röynin kurusta Montellin kämpälle pääsee Palokeron rinnettä Sieppiin ja edelleen Hettaan. Viime kesänä valmistui poroaita, joka suuntautuu Ounasjoesta Lumikeroa kohti ja siitä ylitse Siepin kylään päin. Huonon sään vallitessa toimii poroaita hyvänä oppaana tunturissa, sillä viime keväänäkin kovan myrskyn ja lumisateen yllättäessä oli yksi kulkija ollut kolme vuorokautta eksyksissä näillä seuduilla. Ylikyrön ja Vuontisjärven väli on melko hyvää kangasmaata. Autollakin kuivana aikana pääsee aivan Vuontisjärven rantaan.

Tämä kuva on näpätty Vuontisjärven itärannalta. Taustalla kohoavat Pallaksen kerot. Jokunen lumenviipymä keron kyljessä osoittaa, ettei olla leikkisässä etelässä.

Järvi on halkaisijaltaan noin kilometrin, ja meidän hehtaarin suuruinen palstamme on järven itärannalla. Rantaosuutta on noin sata metriä ja se on korkeaa hiekkamaata. Järven rannat ovat metsäiset ja osittain suota. Tontilta järven yli katsellessa on edessä komea tunturijono, jossa etenkin talvella on hyvät hiihto- ja laskettelumaastot. Kesällä taas on mukava käydä muuten huipuilla katselemassa maisemia, sillä Vuontiskerolta (685 m) avautuvat näköalat kaikkiin suuntiin, Pallastunturille, Outakalle Ounasjoelle ja vaikka minne. Järven rannalla on parikin kyläläisten kalamajaa, pohjoisrannalla hataranpuoleinen. Se on lukitsematta. Eteläpäässä on lukittu. Sen omistaa Toivo Kyrö Raattamasta. Tontin eteläpuolella on useita huviloita rakennettu järvessä olevan lahdenpoukaman ympärille.

Kalaa järvessä on. Kyläläiset viljelevät lisää, joten ne eivät pääse loppumaan. Ahventa siellä aivan kihisee, lisäksi on mm. siikaa, matikkaa ja haukea. Myös muikkua on. Nuotanvetoa saimme tilaisuuden seurata viime kesänä. Paistoimme omalla maallamme siis muikkujakin ja kyllä hyviltä maistuivat. Vesi järvessä on hyvin kirkasta, mutta rannat ovat harvinaisen matalat. Melkein ympäri järven on noin 150 metriä matalaa ennenkuin tulee syvän raja. Pohja on pehmeää hiekkaa, jossa on mukava telmiä vaikka lastenkin.

Susikyröstä on mukava tehdä myös eri suuntiin retkiä. Ensin Montellille noustua voi tehdä retken Pallakselle, jonne on matkaa viisitoista kilometriä ja välillä on vielä Taivaskeron rinteellä poromiesten autiokämppä.

Tämä alue on luonnonsuojelualuetta koko matkan. Yli Keräskeron lähdettäessä näkyy Siepin kylä, jonne Sieppijärven rannalle on Oy Strömberg rakennuttanut komean Siepinmajan. Itse kylään on matkaa noin 13 km. Siellä on mukava käydä. Siellä on kylän retkeilykeskus muodostunut hyvin mukavasta lisäkki Siepin talosta. Täällä ovat monet latulai-

Vuontisjärven maisema on maisema siinä kuin toinenkin. Sitä . . .

ihailemaan ei vain pääse autolla, vaan on painuttava patikoiden . . .

ja sitten ruoka maistuukin hyvältä luonnon hotellin ruokasalissa.

SUSIKYRÖ kesällä

set viettäneet talvilomansakin. Retkeilijät otetaan siellä aina tervetulleina vastaan. Keräsjärven rannalla on myös kyläläisten kalamajoja, joista ainakin yksi on ollut auki. Montellilta taas suoraan Hettaan, lappalaisten "pääkaupunkiin" on matkaa 45 km. Lähdettäessä retkireittiä pitkin tulee ensiksi Pahankurun kämpälle noin 16 km päähän Outakan läheisyydessä ja lännen puolella Outakkaa on Rautuojan kämppä. Reitin varrelle sopii myös Tappurin kämppä sekä Maraston kämppä ja ennen Hettaa tietysti Pyhäkeron kämppä. Tämä retki on mukava kahden päivän matka ja lepotaukopaikkojakin on riittämiin, sillä kaikki kämpät ovat hyvässä kunnossa.

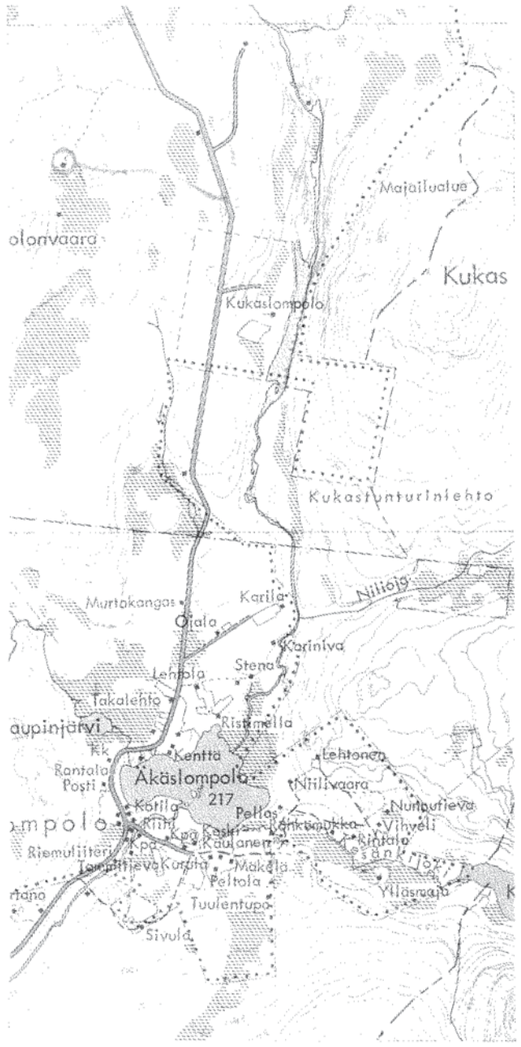
On mukava käydä myös Raattaman kylässä, siellä on kauppa ja posti, sekä useita taloja, joista löytää ahkeria nutukkaantekijöitä. Olen viettänyt lomani useamman kerran sekä kesällä että talvella Vuontisjärven rannoilla. Voin vain todeta, että parempaa paikkaa ja maisemia saa etsiä kuin mitä Susikyrön ympärillä on. Me tunturilatulaiset saamme olla tyytyväisiä, että meillä on tulevaisuudessa omalla maalla oma Maja . . . . .

TOIVO HARJANNE

TALKOOT

Edellä on kerrottu, miten Tunturilatu on tullut tontinomistajaksi ja miten on aikomus Susikyröön saada asuinsijoja. Puheenjohtaja kertoi pääkirjoituksemme paikalla, miten Ville Rantala on löytänyt Äkäslompolon pohjoispuolelta kämpät, jotka ovat kelpoja siirrettäviksi Vuontisjärvelle. Huhtikuun alussa on tarkoitus järjestää Pekan jängällä kämpän purkamistalkoot. Kuten kiertokirjeessä sanottiin, on talkooaika 1-17.4 eli siis kaksi ja puoli huhtikuun ensimmäistä viikkoa. Jokaisella on tuota ajankohtaa koskevia suunnitelmia, mikäli loma-aikaa järjestyy. Tunturilatu toivoo, että jäsenet voisivat kohdistaa huhtikuun lomasuunnitelmansa kämppien purkamistalkoisiin Äkäslompolossa.

Tässä vieressä on pala uutta Äkäslompolon ulkoilukarttaa. Kukaslompolon pohjoispuolelta lähtee tie (piirretty karttaan) vasemmalle Kukaslompolonvaaran suuntaan ja renkaan osoittamassa paikassa sijaisevat purettavat kämpät.

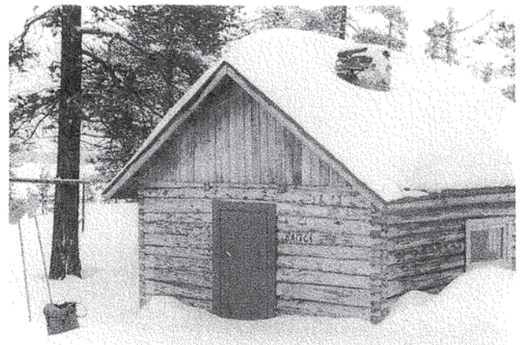

Talkoot

Elämä ja oleminen talkoopaikalla tullaan järjestämään retkeilytyyliin. Asuminen järjestetään kämppiin. Ruokapuoli on ajateltu jättää kunkin mukanaan tuomien eväiden varaan.

Osanottoilmoitukset pyydetään tekemään Ladun toimistoon. Kukaan älköön katsoko pitkään tuohon kahden ja puolen viikon pituiseen talkooaikaan. Haluamme erityisesti korostaa, että parinkin päivän talkootyö kämppien purkamispaikalla aikaansaa hyvää jälkeä, josta kiitos jo ennakkoon on paikallaan.

SUSIKYRÖ talvella

Vuontisjärvellä on tällainen pikku mökki, jossa voi majailla, kun sopii omistajan kanssa.

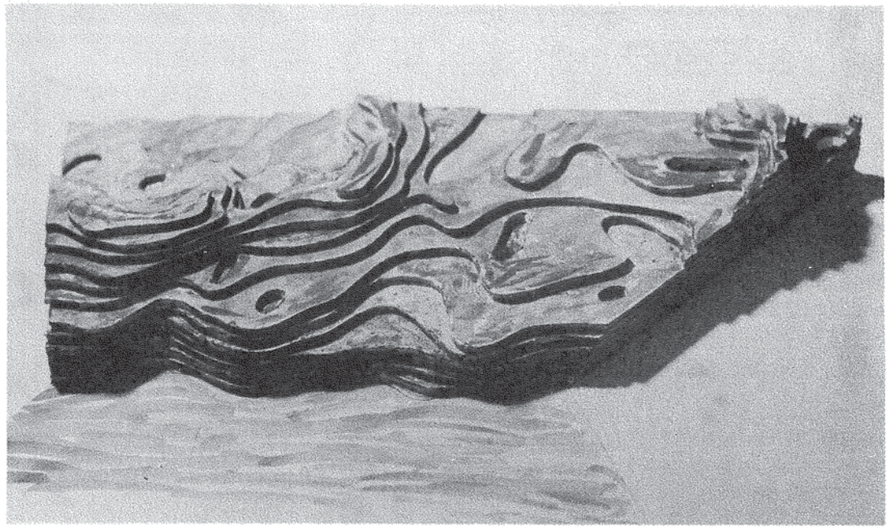

Hiki otsalla sinun on kalasi lapioitava Vuontisjärvelläkin.

Rautuojan kämppä Pallasten toisella puolella on mukavan hiihtomatkan päässä.

PIKKU-SUSI-KYRÖ

VILLE RANTALALLA on Susikyrö kotonaan, niinkuin susivaliokunnan puheenjohtajalle oikeastaan kuuluukin. Erikoista tässä on se, että se kotona oleva Susikyrö on hänen omaa tekoaan. Vuontisjärven rannat on punnittu ja vaa'ittu ja tuloksen perusteella on Ville Rantala sommitellut pienoismallinki. Se ei ole mikään leikkikalu tai edes koriste-esine sellaisenaan, vaan mainio apu suunniteltaessa Susikyrön rakennuksia ja muuta. Pikku-Susikyröstä on otettu oikein "rintakuvakin" ja julkaisemme sen tässä kaikkien tunturilatulaisten nähtäväksi. Etualalla oleva varjostettu alue on luonnossa Vuontisjärveä.

HELGE FOSS PAHAN HENGEN VUORELLA

KILIMANDZARO Helge Foss

Mikäli tiedän, olen ainoa norjalainen "tunturisusi" ja olen siitä erittäin ylpeä! Ja aivan varma on, että olen ainoa "tunturisuri" Somalimaassa. Vaikka sana susi ei mielestäni oikein sovi tänne tropiikkiauringon alle, tunturihyeena, tunturihyeena, tunturishakaali tai tunturileijona olisi ehkä parempi nimitys.

Tällä hetkellä asun pienessä Sheikki-nimisessä neekerikylässä. Se sijaitsee Pohjois-Somalimaan tunturialueella olevalla tasangolla, 1700 metrin korkeudessa. Kylää ympäröivät korkeat vuoret tarjoavat lukuisia mahdollisuuksia kiipeilyyn ja hyvän fyysisen kunnon säilyttämiseen. Vietän suhteellisen yksinäistä elämää, kuten kai kunnon tunturisudelle kuuluukin. Suoritan Unesco-työtä aamupäivisin, iltapäivät kuluvat vuoristokiipeilyn, eläinmaailman tutkimisen ja valokuvaamisen merkeissä ja iltaisin luen, kirjoitan ja kuuntelen radiota.

Jo ensimmäisenä päivänä Afrikassa leikin ajatuksella vallata Kilimandzaron huippu ja kiusaus vain kasvoi päivien kuluessa. Vastakohdat vetävät puoleensa - ja eiköhän viime sydäntalvena suomalaisten ystävieni seurassa tehty hiihtoretki Armfeltin jäljissä ja Afrikan korkeimman vuorenhuipun valloittaminen päiväntasaajan auringon alla olisi tästä melkoisen hyvä esimerkki! Tein päätökseni nopeasti ja vieraillessani Tansaniassa syyskuussa tulikin odotettu tilaisuus. Safari Kilimandzarolle lähimmästä asutuskeskuksesta kestää tavallisesti viisi vuorokautta. Valmistelut on tehtävä huolellisesti, muonaa ja varusteita tarvitaan paljon, pari kolme alkuasukasta kantajiksi sekä opas.

Sallittakoon minun heti aluksi todeta, että Kilimandzaron valloittaminen ei ole mikään erikoisen vaikea tehtävä. Jokainen hyvässä fyysisessä kunnos-

Jatkuu siv.17

KILIMA-NDZARO on suahelinkieltä ja tarkoittaa pahan hengen vuorta. Se on Afrikan korkein vuori ja sijaitsee Tanganjikan valtiossa. Kilimandzarolla, joka on sammunut tulivuori, on kolme huippua, Shira, Mavensi ja Kibo, joista viimeksimainittu on korkein (5889 m). Huipulla, joka on jään ja rakan peittämä, kävi ensimmäisenä H Meyer vuonna 1889.

PUOLI TONNIA JOULUILOA

TUNTURILATU lähetti tänäkin jouluna kuorman lahjapaketteja Lapin lapsille.Tunturiladun naistoimikunta ja johtokunnan jäsenet olivat koonneet yhteen lahjatavaraa,vaatetta,leikkikaluja ja ruokatarvikkeita, jotka paria viikkoa ennen joulua talkoilla pakattiin ja lähetettiin pohjoista kohti.Kuljetuskin tapahtui taas talkoovoimin,mistä kiitos asianomaisille.Tällä kertaa kertyi tavaraa yhteensä puolen tonnin kuorma. Kymmenen perhettä eri puolilla Lappia sai lahjapaketin.Näissä perheissä on yhteensä 60 lasta ja yhteen sisarusparveen ilmaantuu uusi vesa maaliskuussa. Eräs perhe omistaa kerrassaan kolmoset ja heille lähti lahjapaketeissa heidän toivomansa kelkat,kaikki samannäköisiä niinkuin kolmoset itsekin.
TUNTURILATU kiittää kaikkia,jotka lahjoituksin,töin ja toimin osallistuivat tähän jokavuotiseen yritykseen järjestää iloa Lapin lapsille.

Kuvassamme tunturiladun jäseniä pakkaustalkoon lomaan järjestetyillä kahveilla.

ARPA-PORO TULI STADIIN

Torstaina joulukuun 9 pnä saapui pohjoisen junalla pääkaupunkiin epätavallinen matkustaja. Se oli poro, jota hoivaili Paliskuntien liiton edustaja Nils Henrik Valkeapää. Luontokappaleen oli Helsinkiin tuottanut Suomen YK-liitto joka Ihmisoikeuksien päivän merkeissä pani pororukan arpajaisiin pääpalkinnoksi varojen saamiseksi YK:n pakolaisavun hyväksi.

Kuvassa Valkeapää poroineen Helsingin asemalla rautahevon vierellä.

Akseli Valta: TARINAA tunturikasveista

Valtavan laajat ja mieltä ylentävät ovat maisemat, jotka Enontekiön Lapissa samoilevalle sikäläisten tunturijättiläisten laelta avautuvat. Ja ilmakin on siellä puhdasta ja kevyttä hengittää, ettei vastaavanlaista milloinkaan tapaa eteläisemmiltä seuduiltamme. Mutta jos tuntureilla kiipeilijä vaelluskiiressään malttaa silmätä myös jalkojensa juuressa viheriöivää kasvimaailmaa, hän saa uutta ihmetyksen aihetta. Nuo matalat, heleäkukkaiset kasvit näet avaavat ikäänkuin uuden maailman: aivan outoja kasvilajeja, joiden kaltaisia tai sukuisiakaan ei muista milloinkaan aikaisemmin nähneensä.

Mutta nuo tunturien omaleimaiset ja alamaitten kasvistosta perinjuurin poikkeavat kasvimaailman edustajat ovat muutenkin kuin ulkonäkönsä vuoksi syvän kunnioituksemme ansaitsevia. Ne ovat nimittäin tervehdyksen tuojia ammoisilta aikakausilta, jolloin vuorten ja maisemien muoto oli tyyten toisenlainen kuin meidän päivinämme. Niillä on myös takanaan niin pitkä ja raskas kärsimyshistoria, että tavallisen tunturiturististin vaikeimmatkin vaivannäöt ovat sen rinnalla pelkkää hetken leikkiä.

Tunturikasvistomme on enimmälti peräisin viimeistä jääkautta edeltäneeltä ajalta, ja niin muodoin ne ovat eläneet ja säilyneet sen kolmisenkymmentä vuosituhatta kestäneen skandinaavisten satujen "fimbul-talven" ylitse, jolloin kilometrien vahvuinen jääpatja peitti koko Fennoskandian, ulottaen hyisen vaippansa aina Pohjois-Saksan tasankomaille ja Venäjälle lähes Volgan mutkaan saakka.

Vaikka valtavan raskas ja liikuntojensa voimalla jopa vuoriakin tasoitellut ja maakerrostumia mukanaan liikutellut jäävaippa sammuttikin ulottumaalueeltaan kaiken elämän, säilyi kuitenkin läntisen Fennoskandian parilla tunturihuipulla ja Atlantin tuntumassa Norjan rannikolla pienehköjä jäättömiäkin laikkuja, joissa muutaman kymmentä kylmänkestävintä kasvilajia karaistui kestämään jääkauden hyisen puserruksen - aivan kuten meidän päiviemme Grönlannissa on laita. Monet näihin jäättömiin turvapaikkoihin, refuugioihin, pelastautuneet kasvilajit varmaan menehtyivät tuon tuiman talvikuurin kestäessä. Nekin, jotka kestivät ja säilyivät, ikäänkuin säikähtivät "sielultaan" sellaisiksi, etteivät ne nytkään, lämoimämmän kauden koittaessa, osaa enää elää muualla kuin ylimmillä tuntureilla - lumen, kylmien vuotovesien ja jäämerisen tuulen tuntumassa.

Ammoisilta aikakausilta pohjautuva syntyperä, jääkauden aiheuttama vuosituhantinen eristäytyminen ja siihen sammunut kyky taistella elintiloista lempeämmiltä vyöhykkeiltä levittäytyvien alavampien maitten kasvilajien kanssa on syynä siihen, että monet tunturikasveistamme saavat haikailla lajisisariaan aivan tavattomien taipaleitten takaa. Niinpä tunturikedon matala ja vaatimaton kiirunakello on tavattavissa seuraavan kerran vasta kaukana Huippuvuorilla, Novaja-Zemljalla, Itä-Siperiassa, Pohjois-Amerikassa ja Grönlannissa.

Yhtä loitolla ovat myös kuuluisan Lapin alppiruusun lähimmät kasvupaikat. Samoin on pohjan tähtimön, monien tunturisarojen, Lapin lauhan, tunturihilven - tuon pienen pienen, vain parin sentin korkuisen heinän - ja monen muun tunturilajin laita.

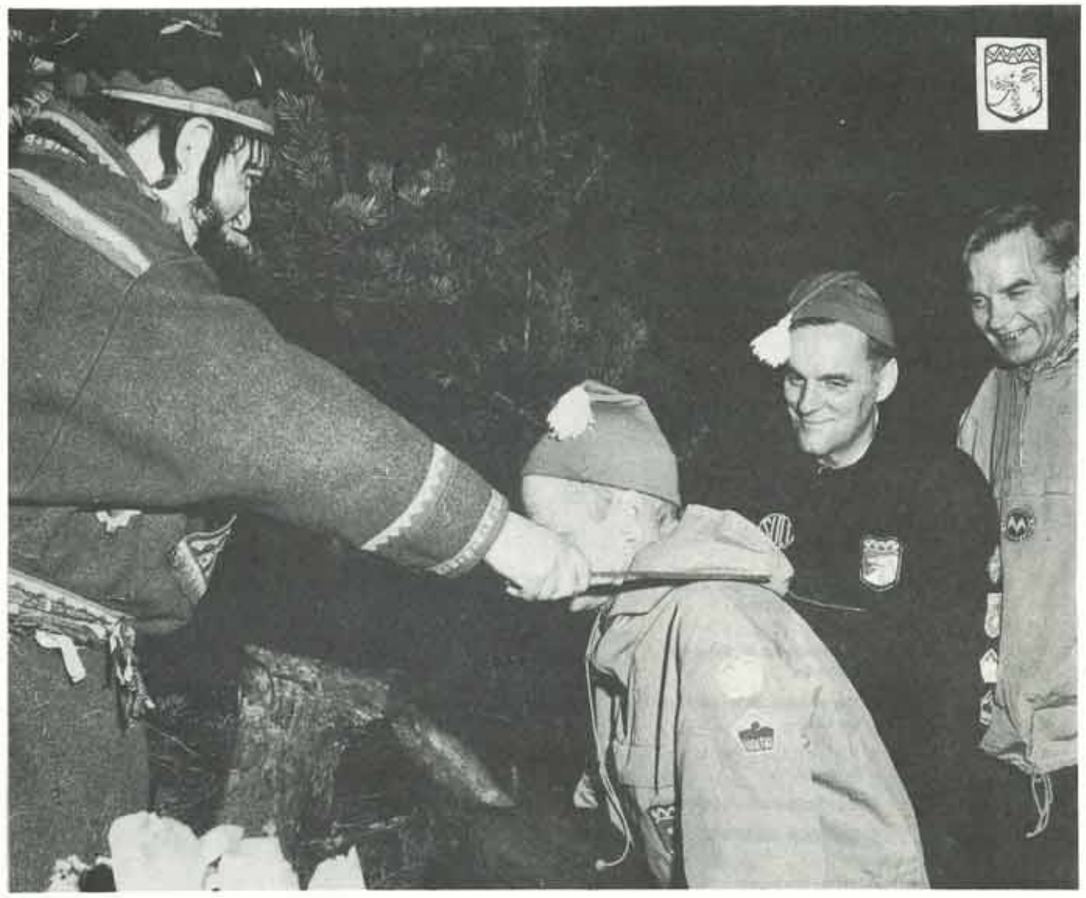
Myös tunturilakien kasvullisuuden lomassa joskus vilahtava vikkeläliikkeinen tunturisopuli on samanlainen jääkautta edeltäneitten aikakausien edustaja. Se on vielä sikälikin erikoisen huomion arvoinen, että sitä ei tavata missään muualla kuin Fennoskandiassa. Samanlaisia jääkauden ylitse talvehtijoita ovat myös villipeura ja naali. Nämä ovat kyllä löytäneet jäämassojen puristuksesta pelastautumispaikkoja muuallakin, mutta fennoskandinen kanta on säilynyt tuon turmankauden ylitse täällä.

OLETKO HUOMANNUT, että valotusmittari tekee kompassin hulluksi. Suuntaa otettaessa on valotusmittari hyvä viedä hyvän matkan pääjän, jottei löydä itseään vieraasta kairasta.

x x x

OLETKO HUOMANNUT miten hankalaa on silmälasinkäyttäjille kun vaelluksella heidän silmälasinsa hikoillessa höyryyntyvät. Samoin käy rillittömien aurinkolasien kanssa. Eräs retkiveikko on keksinyt keinon höyryä vastaan. Hän kuivattaa mäntysuopanokareen lämpöpatterilla ja sillä sivelee rillinsä ennen puhdistusta. Se kuulemma pitää höyryn loitolla. Kokeillaanpa!

Lapin noita lyö Matti Haikolan johtajasudeksi. Se huvittaa Raine Vallealaa vähäsen ja Carl-Eric Wirtasta enemmän. Haikola ja Valleala ovat saman kylän poikia ja Wirtasen kotoinen tunturimaa on stadi Linnanmäkineen. - Alakuvamme on susivihkiäisten kutsuvieraspöydästä. Henkilöt vasemmalta Jonne Saastamoinen, Immo Sorjonen, rouva Elli Pitkänen, herra, neiti ja rouva Kiviniemi, rouva Sorjonen ja puheenjohtaja Yrjö Pitkänen.

39 uutta tunturisutta sai hokmanninsa 1965

Tunturisusien luku lähentelee uhkaavasti nyt 500. Kun pyhäinpäivänä suoritetussa tunturisusien vihkimyksessä susiparvi lisääntyi 39:llä, jäi niiden joukko joilla nyt on tunturisuden "nimi ja arvo", enää vain yhdeksää vaille 500:n. Lappi ja tunturit saavat vuosi vuodelta yhä enemmän ja enemmän ystäviä.

Vuoden 1965 uudet johtajasudet ja tunturisudet ovat seuraavat:

Johtajasudet

No	21	Matti Haikola, Kuusankoski
"	22	Ensio Salomaa , Rovaniemi
"	23	Raine Valleala, Kuusankoski
"	24	Carl-Eric Wirtanen, Helsinki

TUNTURISUDEN VIISI KÄSKYÄ:

1. **Älä koskaan lähde yksin tunturiin.**
2. **Varustaudu aina pahimman varalle.**
3. **Älä koskaan yliarvioi kykyjäsi.**
4. **Opi tuntemaan luontoa.**
5. **Kunnioita tunturelta.**

Tunturisudet

No	453	Eino Hanelius, Tapiola
"	454	Sulo Hilvonen, Lahti
"	455	Keijo Jokiranta, Voikkaa
"	456	Eeva Jäntti, Joensuu
"	457	Tuure Kairaneva, Kotka
"	458	Ilmari Karsikko, Helsinki
"	459	Arvi Kiirama, Karhula
"	460	Erkki Korkeila, Helsinki
"	461	Pirkko Laakso, Helsinki
"	462	Paavo Laaksonen, Tampere
"	463	Heikki Laine, Helsinki
"	464	Pirkko-Merja Lounavaara, Helsinki
"	465	Paavo Lähteenmäki, Vaajakoski
"	466	Hilkka Mäkisalo, Valkeakoski
"	467	Leo Naarvala, Helsinki
"	468	Kari Nepola, Helsinki
"	469	Ulla Neronen, Helsinki
"	470	Pentti Nummikaski, Helsinki
"	471	Petri Pajulinna, Helsinki
"	472	Marja-Leena Pasanen, Kuopio
"	473	Antti Peltonen, Jyväskylä
"	474	Tellervo Peltonen, Tapanila
"	475	Antero Pokki, Kuusankoski
"	476	Antti Rikkonen, Lievestuore
"	477	Pekka Ruuska, Lievestuore
"	478	Aimo Saarelainen, Joensuu
"	479	Aune Santala, Valkeakoski
"	480	Tyyne Sassi, Helsinki
"	481	Eino Sorvari, Karhula
"	482	Matti Suhonen, Niittykumpu
"	483	Asko Tarponen, Turku
"	484	Jaakko Taskinen, Kuusankoski
"	485	Harri Taurén, Turku
"	486	Esko Tiilikainen, Lahti
"	487	Annikki Toivonen, Vanha-Ulvila
"	488	Eeva Toukonen, Valkeakoski
"	489	Antero Turunen, Myllykoski
"	490	Eila Uusitalo, Helsinki
"	491	Aarno Väänänen, Helsinki

Raine Valleala on päässyt kupille vuorollaan ja Wirtanen odottelee aakkosjärjestyksessä viimeisenä pidellen Vallealaa kaiken varalta kiinni jalasta. (Yläkuva)

- Me olemme merkillisiä miehiä, joskin vähän toisiimme nähden eriarvoisia. Vasta vihkaistu johtajasusi Matti Haikola etsii johtajasuden merkilleen sopivaa paikkaa rintapielessä. J.Taskinen näyttää tyytyväiseltä omaan valintaansa ja V.Maunoa koko asia huvittaa, niin että pitää nauraa koko rivillä.

Tässä on osa laumasta. Keskellä Ilmari Karsikko, joka on ehtinyt saada muutakin kuin susimerkin - esimerkiksi Ollin tuopin Helsingin Ladussa sujuteltuaan. Alakuvassa Pirkko Laakso saa hokmanninsa. Wirtasta se naurattaa niin, kun pitää aristelevaa tyttöä kädestä. Johtajasusi paikallaan siis.

Ilta kului rupattelun ja tarinoitten merkeissä. Välillä piti asiaa selventää piirtämällä paperille.

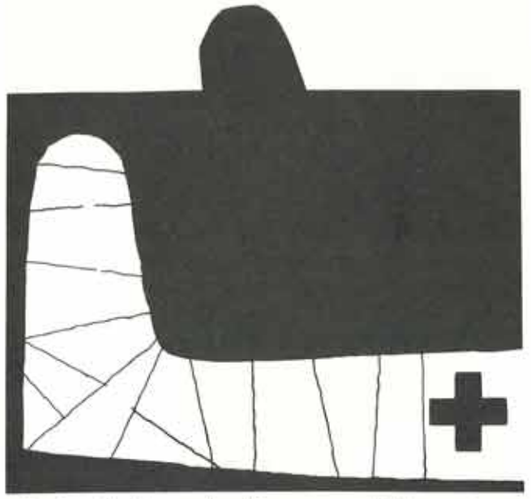
PIKKUJOULUA REVONTULIA magneettihäiriöitä

TUNTURILADUN PIKKUJOULU pidettiin tänä vuonna Kotorannassa Sääksjärven rannalla Kiljavalla, siellä, missä ounastellaan Jukolan poikien aikanaan huutaneen: -Impivaaran hongikko hoi . . . Rajamäkeläisiä oli paikalla neljä ja Helsingistä autoili linjurilla 30 henkeä. Ilta sai naisväeltä arvolauseen "IHANA", samoin oli saunan laita. Ateria oli niin hyvä, että sitä syötiin pitkään. Sitten iskettiin yhteen Antero Tarvaisen järjestämässä Lapin-aiheisessa tietokilpailussa, jonka voiton peri Olavi Virtanen. Muu osa iltaa vietettiin seurustelun, laulun ja joulukahvin merkeissä. Oli kodikasta ja ratto katossa. Sunnuntai toi mukanaan revontulia, magneettisia häiriöitä ja ennen kaikkea lunta oikein tuiskuna. Tuprakasta huolimatta käveltiin reippaasti jään poikki Sääksjärven toiselle puolelle tutustumaan siellä olevaan salaperäiseen laitokseen, jossa tarkkaillaan revontulia, magneettisia häiriöitä ja mitä kaikkea tarkkaillaankaan. Taloa esitteli maist. Kivinen ja kertoi mielenkiintoisesti laitoksen toiminnasta. Tutustumiskäynnin jälkeen nautittiin vielä yhteinen lounas ja palattiin muutamaa muistoa rikkaampana kotiin.

Aamulla marssittiin Sääksjärven toiselle puolelle tutustumaan magneettisiin salaisuuksiin ja vaikka mihin. Ilmassakin oli jokin salaisuus tai häiriö. Se työnsi niskaan kaiken aikaa kirpeää lumituprakkaa.

PIKKUKIKKOJA PIKKUHAAVOJEN RETKIHOITOON

Ensiapulaukkunsa "pahimman varalle" varustanut retkeilijä usein pystyy pelastamaan retken ikäviltä yllätyksiltä, jotka tapaturma tai sairaus on yllättäen tuonut. Vaikka emme haluakaan eräretkelle tarpeetonta painolastia, ehkä sentään jotakin lisäystä tässä kohdassa voisi kokeilla.

Kolmioliinan (mitellan) käyttöä korostetaan nykyisessä ensiavun opetuksessa, joten kaulahuiville, jos otatte mukaan reilun kokoisen neli- tai kolmikulmaisen sellaisen, saattaa löytyä monia käyttömahdollisuuksia.

Haavojen puhdistukseen käyttämänne nestemäiset puhdistusaineet voisitte vaihtaa esim. Sterilan-haavapalsamiin. Pienempiin haavoihin tämän palsamin muodostama kalvo hetken kuivuttuaan riittää sidokseksi sellaisenaankin, samoin pieniin palovammoihin.

Viiltohaavojen "ompeluun" on saatavissa eräänlainen sterilissä pakkauksessa oleva teippi (Band-aid Butterfly). Muutamia näitä erikokoisina mukaan. Se lisää varusteittemme painoa ehkä parilla grammalla.

Tätä Butterflytä käytettäessä voidaan haava kunnostaa siten, että asetetaan haavan reunamat vastakkain ja vedetään teipit haavan yli. Sen jälkeen haavan päälle pannaan ohuelti Sterilania ja koko laitos peitetään harsosidoksella. Haavan annetaan sitten olla katsomatta ja kastamatta 3-4 päivän ajan tässä sidoksessa.

Palovammojen hoitoon on saatavissa valmiita rasvasidoksia, voiteena jokin antibioottinen voide (esim. Sofra-Tulle) tai sterilisti pakattu ei-antibioottinen (Adaptic) voide. Haavan päälle asetetun sidoksen annetaan olla paikoillaan 5-6 päivää. Se pysyy paikoillaan parhaiten ideaalisiteen tapaisella elastisella liimasidoksella (Tensoplast), josta voi leikata sopivan suuruisen palasen rasvasidoksen päälle. Itse olen koko ideaalisiteenikin korvannut tuolla Tensoplastilla. On vain varottava sitä käytettäessä, ettei kierretä sidosta liian tiukkaan. Sidoksen hyviä puolia on sen paikoillaan pysyminen. Irroitusvaiheessa se ehkä ei ole kaikkein miellyttävimpiä siteitä, etenkin jos ihon pintaa siltä kohdin lämmittää karvapeite, mutta sietäähän eräretkeilijä pakkasenkin nipistelyä, niin eiköhän tätäkin. Luunmurtumissa, esim. solisluun- ja kylkiluunmurtuman sattuessa, saadaan muutamalla Tensoplast-suikaleella syntymään tehokas tuki. Samoinkuin palovammoissa, voidaan Tensoplastia käyttää tukisidoksena hiertymissä ja rakkuloissa. Näitä hoidettaessa pannaan vaurioituneeseen kohtaan Sofra-Tullea tai Sterilania. Sen jälkeen hiertymä tai rakkula ympäröidään huoparenkaalla, joita on saatavana nimenomaan tähän ja liikavarpaiden ja kovettumien hoitoon. Tuollaisen renkaan voi leikata rinkan olkapehmusteen vaahtomuovistakin. Voiteiden ja renkaiden päälle vedetään sitten taas tuota Tensoplastia hyvänlainen kaitale. Taitaapa retkikenkä senkin jälkeen jalkaan sopia.

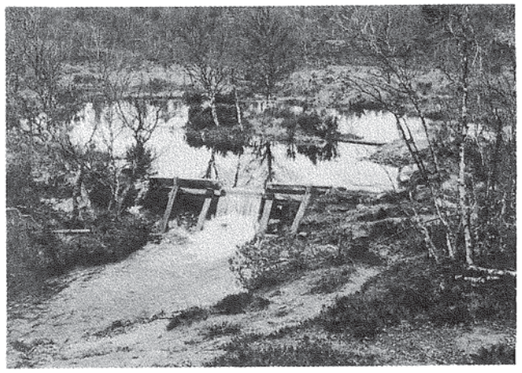
Kaikki pyrkivät retkeilyssä välineistön ja muun mukana kannettavaan keveyteen. Varmaan keveämpiäkin ensiapukeinoja on kuin tässä mainitut. Kaikkein kevein sairauksien ja tapaturmien ehkäisytapa on tietysti varovaisuus, mutta näitä tässä kerrottuja on silti syytä ajatella ja kokeillakin varmuuden vuoksi.

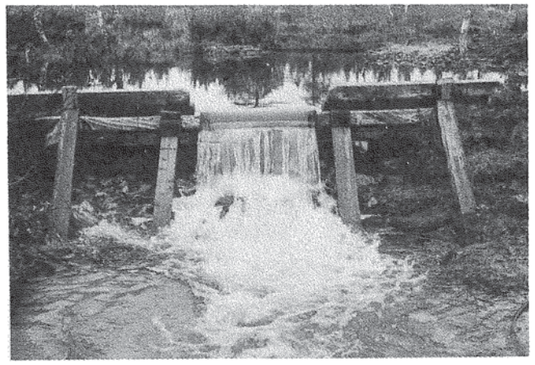
Sirkka Laakso

-Mitä hyötyä on mennä Lappiin telomaan kätensä tuolla tavalla.
-On vainkin, kahteen viikkoon en pysty kirjoittamaan vaimolle shekkiä.

KIILOPÄÄN UIMA-ALLAS JA IVALOJOEN RIIPPUSILTA

Kiilopään kurssikeskuksen tienoolle tulee uima-allaskin. Se saadaan aikaan patoamalla puron vesi kuviemme esittämällä tavalla. Samalla kun syntyy idyllinen pikku puro lorinoineen ja muine mukavineen, syntyy saunan vierelle kaunis maisemakin.

Tunturiladun kirjeellä elokuun alkuviikoiksi kutsuttiin komennuskuntia rakentamaan uima-allasta Kiilojoelle, tekemään siltaa Porttikoskelle ja maalaamaan Ivalojoen Kultalan sillan puuosia.

Monien yhteensattumien vuoksi ei joukkoa kuitenkaan kokoontunut riittävästi kaikkiin kolmeen paikkaan yhtäaikaa. Ensinnä päätettiin rakentaa uima-allas joukolla Kiilo-ojaan sopivasti uuden saunan nurkalle. Ikäsusi Pitkäsen johdolla sitten puuhattiinkin ja kiitos erityisesti susien Britan ja Kaisan ponnekkaan lapion ja ämpärin heiluttamisen pato sitten valmistuikin. Päästiinpä jo ennen eteenpäin siirtymistä ottamaan koeuinnitkin. Porttikosken silta päätettiin jättää toistaiseksi ja hoitaa Ivalojoen sillan puuosien kyllästäminen, koska todettiin se tärkeimmäksi. Jätettiin sitten jäähyväiset Kiilopäälle ja todettiin, että paikka on hyvä ja kun vielä tulee lisää majoitustiloja, siitä muodostuu varmasti suosittu hiihtäjille ja monien Saariselän kesämatkojen lähtö- ja paluukohde.

Viiden suden ryhmäksi supistui Ivalojoelle lähtevien joukko. Matka aloitettiin läheltä Kutturan kylää ikäsusi Raappanan antamien ohjeiden ja asettamien merkkien mukaan. Jouduttiinpa kulkemaan yli laajan suon vuosikymmeniä sitten kultamiesten käyttöön asetettuja pitkospuita myöden. Aika oli niissä jo tehnyt tehtävänsä, niin että hirsien pettäessä jouduttiin kukin vuorollaan auttamaan toista ylös suosta.

Kultalan rakennuksilla on jo oma historiallinen leimansa ja miksei myös romanttinen tunnelma nykyiselle vaeltajalle. Eri asia on, miten paljon aikanaan on ollut romantiikkaa kaivettaessa kivisiä rinteitä, viskattaessa hiekkaa sääskien ahdistaessa ja Lapin ankarankin sään koetellessa sisua.

Silta tuli maalatuksi ja omasta mielestä huolellisesti. Ryhmän ikäpresidentti Aare roikkui kaikkein rohkeimmin kuohuvan kosken yllä kannatinpylväiden nenässä. Lämmitettiinpä vuosikymmeniä vanha savusaunakin päätteeksi.

Joku itämaiden viisas on lausunut, että naisten valat kirjoitan virtaavaan veteen, niin ohimeneviä ne ovat. Näin kestävä oli erään neitosemme lupaus pysyä joukossa, sillä tavattuaan ammattitoverin Kultalassa hän palasikin tämän urhon suojeluksessa Kiilopäälle. Muut noudattivat alkuperäistä suunnitelmaa vaeltaa Suivakkojärvelle.

Vähemmän käytetty ryhmien vaellusreitti on väli Kultala - Kulpakkojärvet - Appistunturit - Suivakkojärvi. Tällä alueella on vielä täydellinen erämaan rauha ja maisemissa avaruutta. Kulpakkojärven seuduista mainitaan, että näillä alueilla on ollut viimeisimmät lappalaisten kota-asunnot. Yksimielisesti totesimme, että näillekin alueille kannattaa suunnata matkansa. On vain tiedettävä, että keloalue päättyy melko pian Ivalojoen jälkeen ja seuraa koivikkoa niin että keloa löytyy uudelleen vasta Palopään vaiheilla. On myös mainittava, että pohjoisimman Kulpakkojärven koillisrannalla on pieni mutta hyväkuntoinen autiomaja.

Appistunturit ovat varsin juhlavat. Niiden läheisyydessä ihastelimme kauempaa näkyvää erityisen kaunista pikkujärvien ryhmää niemineen ja kapeine kannaksineen. Suunniteltiinpa iltaretken tekemistä niille Suivakolta, mutta käymättä jäi sään ollessa jatkuvasti vähemmän edullisen.

Suivakko-järven rannalle rakennettua Kuusaan Ladun majaa ihastelimme ja annoimme monet tunnustukset niille retkiveikoille, jotka tälle kaukaiselle ja syrjäiselle paikalle ovat sen puuhanneet. Monta tuntia, monta hikipisaraa ja myös monta markkaa on asiaan varmaan mennyt. Pahoittelimme vain omasta ja isäntien puolesta niitä, jotka käyttävät majan mukavuutta hyväkseen ja kirjoittelevat enemmän tai vähemmän älyttömiä huomautuksia vieraskirjaan. Onneksi tällaisia täyttä ymmärrystä vailla olevia on harvassa.

Kalaonni ei vain tällä kertaa ollut näillä Suivakon alueilla myönteinen, parempi oli Ivalojoella ja jopa Kiilo-ojallakin. Mutta toisella kertaa ehkä paremmin. Sääkään ei koko matkan aikana ollut parhain, mutta mikä nyt sentään susia pelottaisi. Seudut ovat kauniit, joten näillekin alueille voi esim. Lemmenjoen matkan yhteydessä ulottaa retkensä.

M.L.

==========

Helge Foss... Jatk.siv.8.

==========

sa oleva henkilö voi suoriutua siitä. On kuitenkin olemassa eräs tekijä, joka suuresti vaikeuttaa kiipeilyä, ohuen ilman hapenpuute huippua lähestyttäessä. Kilimandzaro on n. 6000 metriä korkea ja n. 25 % huipulle yrittäjistä on saanut luopua leikistä juuri, kun tavoitettu päämäärä olisi melkein saavutettu.

Tapasin sattumalta kolme asiasta kiinnostunutta amerikkalaista ja niin ryhdyimme retkivalmisteluihin. Kun kaikki oli valmista safariamme varten, oli meitä neljä valkoihoista ja kahdeksan mustaihoista alkuasukasta, jotka kantoivat tarvittavat varusteemme, muonaa, makuupussit, keittovälineet, polttoainetta jne.

Syyskuun alussa aloitimme sitten matkamme Moshi-nimisestä paikasta. Ensimmäisenä päivänä kuljimme rehevän, troopillisen sademetsän halki. Maasto rupesi nousemaan ja rinteillä olevien banaani- ja kahviviljelysten läpi ponnistelimme ylöspäin hien virratessa. Aurinko heloitti armottomana kirkkaalta taivaalta. Me pohjoisen maanosan asukkaat, emme kai koskaan saa mielestämme liikaa aurinkoa, mutta nyt rupesi jo ainakin minun osaltani siltä tuntumaan. Eräässä norjalaisessa kansanlaulussa sanotaan: "Toivoisin olevani lämpimämmässä maassa"! Ajattelin siinä eteenpäin ponnistellessani, että saitpahan sen toiveesi täytetyksi, mr. Foss!

Bismarck Hut oli ensimmäisen päivämarssimme päämäärä. Ja miten taivaallista olikaan saada heittäytyä pitkäkseen varjoon ja levätä. Kantajamme sen sijaan ryhtyivät heti päivällisvalmisteluihin, heitä ei polttava kuumuus häirinnyt. Kupillinen teetä ja erä korttia lopetti ensimmäisen safaripäivämme.

Seuraava aamu valkeni jälleen aurinkoisena, mutta ilma tuntui jo viileämmältä. Kaikkihan on suhteellista, sanoo Einstein, ja kun sanon viileätä, tarkoitan tietysti vähemmän kuumaa! Alussa kuljimme jälleen rehevän ja hyvin kostean tropiikkimetsän läpi, mutta sitten aivan yht äkkiä metsä loppui, kuin jättiläisen partakoneella olisi rinteitä ajettu paljaiksi.

Olimme nyt 3500 metrin korkeudessa ja maisemat muuttuivat kuin taikaiskusta toisenlaisiksi. Oli melkein kuin olisi kulkenut Norjan tuntureita, tuntui ihan kodikkaalta. Ja edessämme äärettömän kaukana kohosi Kilimandzaron luminen huippu, kylmänä ja houkuttelevana. Nyt oli jo paljon helpompi kulkea kuin edellisenä päivänä ja jääkylmän tunturipuron varressa vietetyn lounastauon jälkeen jatkoimme taas vaellusta reippain mielin. Tuntuu ja kuulostaa uskomattomalta, mutta varjopaikoissa löysimme jäätyneitä pieniä vesilätäköitä. Ensimmäiseen kertaan puoleen vuoteen näin taas jäätäkin, ihanaa! Oli helppo kulkea ja kevyet reppumme tuntuivat melkein painottomilta. Mutta yhtä kevyesti kiipesivät ylöspäin mustat kantajamme, vaikka jokaisella heistä oli 15 tai 20 kilon säkki tai laatikko päänsä päällä. En koskaan lakkaa ihmettelemästä tätä voiman- ja tasapainonnäytettä.

Toisen päivän päämäärä "Peters Hut" oli yht äkkiä edessämme. Se ilmestyi arvaamatta näkyviin suuren kallionlohkareen takaa. Majaksi sitä tuskin voi sanoa, se oli lähinnä jonkinlainen peltinen vaja. Siinä oli kymmenisen vuodetta ja pieni keittiö sekä huone kantajia varten. Jälleen mustat ystävämme valmistivat meille hyvän illallisen ja kuten edellisenäkin päivänä lopetimme illan juomalla teetä ja pelaamalla erän korttia. Nyt oli jo ilta tosi kylmä ja yö vielä kylmempi, oli ehkä noin viisi astetta pakkasta. Oltuani nyt puoli vuotta tropiikissa, palelin surkeasti. Siinä sain rangaistukseni kun manasin ensimmäisenä päivänä kuumuutta, ajattelin. Siinä valvoessa ja hytistellessä muistelin edellisen talven hiihtoretkeä Armfeltin jäljissä. Muistelin kuinka me, Nipa, Gottus, Erik ja minä silloin kaivauduimme lumikinoksiin eräänä kylmänä tammikuun yönä Tydalin tuntureilla. Ja lämmin oli meillä nukkua, enkä palellut, kuten nyt täällä tropiikissa.

Koskaan ei ole kupillinen kuumaa teetä maistunut niin ihanalta kuin seuraavana aamuna. Sen toi minulle eräs kantajistamme, Francic, toivottaen samalla iloisesti "jambo", hyvää päivää. Vankan aamiaisen jälkeen tuntui jo olo paljon paremmalta ja purimme leirimme ja lähdimme kolmannen päivän taipaleelle.

Taas muuttuivat maisemat ympärillämme. Vähitellen loppui kaikki kasvillisuuskin. Vauhtimme oli jo hidastunut huomattavasti, meidän piti vähitellen tottua korkeuksiin ja kevyeen ilmaan. Kiipesimme 20 minuuttia, pidimme 5 minuutin tauon ja jatkoimme tällä lailla hitaasti ylöspäin. Hapenpuute rupesi sittenkin jo vaivaamaan. Olimme päässeet 4500 metrin korkeuteen lounastaukoon mennessä. Väsyneenä oikaisimme itsemme hetkeksi. Taivas oli vetäytynyt osaksi pilveen ja aika ajoin kuljimme paksuissa pilvissä, jotka peittivät maisemat vaippaansa ja rajoittivat näkyväisyytemme kivikoissa pariin metriin. Kärsimme kaikki hapenpuutteesta, eniten yksi amerikkalaisista ja minä. Tunsimme huimausta ja joka askel oli sinänsä suuri ponnistus, vaikka maasto

Jatk. siv. 21

ERIK PIHKALA aikoo muutamien tovereittensa kanssa hiihtäen ylittää Grönlannin samoilta paikoin kuin aikoinaan norjalainen Fritjof Nansen. Matkan on määrä tapahtua ensi toukokuussa. Pihkala, joka seuraavassa kirjoittaa rohkeasta aikeesta, oli tovereineen jo tutustumassa Grönlannin olosuhteisiin, jotka eivät ennustele Nansenin jälkien seuraamisen olevan lastenleikkiä.

PLUS 50 JA MIINUS 60 VÄLILLÄ ELI GRÖNLANNIN HELTEESTÄ, PALOPAKKASESTA JA VÄHÄN MUUSTAKIN

Erik Pihkala ja Gottberg tamineisiinsa sonnustautuneina lentotoimistossa odottamassa "lähtölaskentaa".

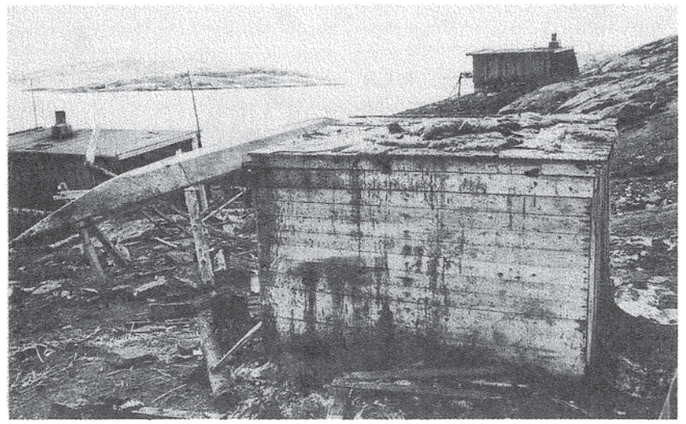
Jokin idea voi syntyä noin vain, kiteytyä muistiin ja johtaa suunnittelusta tekoihin. Päätös pyrkiä suksilla yli Grönlannin on syntynyt ikäänkuin asteittain, mutta idean sain kerran kaukana ihmisten ilmoilta yksinäni ajatuksissani, joita vain korven puhuri, pakkasen pauke ja nuotion räiske säestivät armottomassa erämaassa, jossa tiesin kuuluisan Fritjof Nansenin aikanaan harjoitelleen historian kuuluisinta hiihtoretkeä varten.

Grönlanti ei ole enää tänään se mystillinen ja tuntematon saari, mitä se oli 77 vuotta sitten Nansenille, kun hän hirvittävin koettelemuksin ja kärsimyksin ylitti tuon jättiläissaaren. Mutta samat jyrkät rantatunturit, samat petolliset railot tapaa siellä tänäkin päivänä ja magneettiset hirmumyrskyt ovat entisaikoja oikullisemmat. Et koskaan tiedä, kohtaako Sinua hetken päästä helvetillinen kuumuus yli +50 astetta Celsiusta auringossa vai -60 astetta Celsiusta oleva kuristava pakkanen, hörppääkö kumisaappaan varsi vettä, kun hiihdät tulvivien jäävirtojen yli vai oletko pakotettu kiinnittämään jääraudat jalkoihin pysyäksesi pystyssä rosoisella ja timantinkovalla vihreällä jääkuorella. Yksi asia vain on varma. Ken ei itse ole kokenut napamailla vallitsevaa ilmastoa, hän ei voi sitä todeksi uskoa, Nansenin sanoja lainatakseni.

Onnellisinta olisi, jos matkavalmistelut voisi tehdä ilman julkisuutta, mutta se on toiveajattelua. Kun heti alkuun on turvauduttava mm. rajojemme ulkopuolella oleviin viranomaisiin, on se uutisnälkäiselle lehdistölle otollinen tilaisuus erilaisiin arveluihin ja kun sitten melle alkoivat vastukset Grönlannin ministeriön taholta Kööpenhaminassa ja pohjolan ulkopuolellakin lehdistö aloitti yrityksemme tuomitseminen. Siinä ei aloitteen tehneen "suomalaisen hiihtäjäfanaatikon" päätä paljon silitetty. Päätimme tyytyä nyt suoritettuun tiedustelumatkaan. Jotkut vastustajamme löysivät ko. yrityksessä Nansenin kuolemattoman lausahduksen: -Kuolema tai länsirannikko! Nansen kun laski, että jos hän pystyy

Grönlannin itärannikon vuoret ovat karun alppimaisia.

"Katunäkymä" Isortoogin eskimokylästä.

nousemaan itärannikolla mannerjäätikölle, sen pahamaineiset railot eivät enää houkuttele ketään samaa tietä takaisin. Tosiasia on, että meidän nyt saavutettuamme suhteellisen ehjän ja tasaisen jään, oli palattava samaa tietä takaisin, mutta me saimme arvokkaita kokemuksia ja tietoja, joita ilman emme tahtoisi keväällä antautua suuryritykseemme.

Mitään virallista lupaa Kööpenhaminasta emme enää yritä saada, emmekä tarvitsekaan. Se vain sitoisi ko. ministeriötä suunnattomiin varotoimenpiteisiin. Asettaisimme samalla pahimman sattuessa myös pelastuskunnan saman vaaran alaiseksi. Me toivomme vain, ettei kritiikki enää olisi niin hyökkäävä ja todella nyt tuntuukin kuin matkaamme suhtauduttaisiin myötämielisemmässä hengessä. Suurin pulma tuntuu olevan kuljetus toukokuussa, jolloin matkan on määrä alkaa. Ensimmäinen laiva nimittäin saapuu Grönlannin itärannikolle jääesteiden vuoksi vasta heinäkuussa. Reykjavikista Islannista saamme kyllä vuokrata lentokonetta, mutta laskeutumislupa Kap Danin kentälle siihen aikaan on probleema. Mitä kuorman kuljetukseen jäätikön yli tulee, saimme kokemuksen, että vain koiravaljakko on kyllin varma. Eskimot kyllä väittävät valjakon olevan vaikeasti ohjattava kulkuväline ja koirien on hyväksyttävä kuljettaja.

Paljon on tehty. Paljon on vielä tehtävä, mutta siniristiviiri lepattelee siellä ylhäällä vielä kerran tuulessa ja tuiskussa merkkinä siitä, että onhan suomalaistenkin sukset siellä piirtäneet latua.

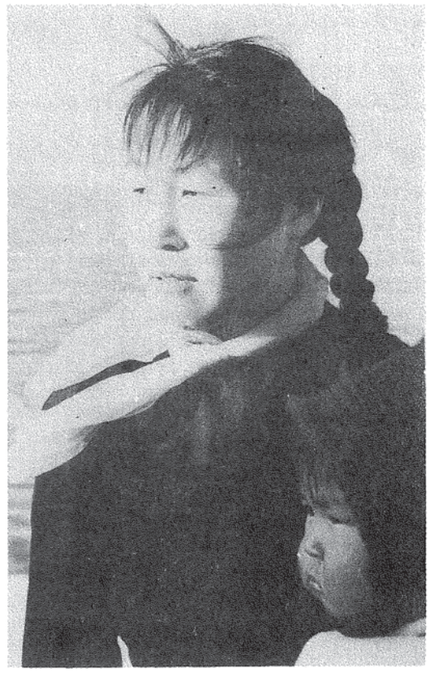
x x x

Mutta pikku muistelus matkaltamme lienee paikallaan!

Isortogiu-kylä on vielä unessa, koirat nukkuvat yhtenä rykelmänä kuonot hännän alla kun aamulla lähden katsomaan pyramidin muotoista kirkkoa tai paremminkin rukoushuonetta. Auringonsäteet tunkeutuvat vihreän ikkunalasin läpi valaisten alttarin ja sillä auki olevan raamatun kellertävät sivut. Näkymää ihaillessani saapuu eskimo, lyö minua olalle ja muutamilla tanskalaisilla sanoilla kutsuu minut kotiinsa valitellen, ettei hänen kotinsa ole kelvollinen vastaanottamaan valkoista miestä. Hän kumartuu, ottaa esiin raamatun ja valitsee kappaleen. Minä luen hitaasti "katso taivaan lintuja, ne eivät kylvä, eivät niitä, eivätkä kokoa aittoihin jne". Siinä seison hämmentyneenä, epäilemättä teksti sopii ympäristöön. Siinä on evankeliumin tuki niitä vastaan, jotka ajattelemattomasti tuomitsevat eskimot pakanoiksi heidän primitiivisen elämänsä vuokri, ja koska he elävät päivän kerrallaan huomisesta huolehtimatta.

x x x

Kaksinkerroin kumartuneena astun matalasta oviaukosta eskimon pieneen majaan, joka on tehty kivistä, turpeesta ja laudankappaleista. Yksi seinä on paperoitu sanomalehdillä, huomaan Politikenin, New

Eskimoäiti lapsensa kanssa.

York Timesin, Lifen. Vastakkaisella seinustalla lepäilee joukko naisia, he eivät ole vielä täysin hereillä. Hiljaisuuden vallitessa päät kumartuvat tervehdykseen. Kaivan esiin savukkeet - mamatoq - hyvää, sanovat nuorimmat ja samassa keskustelu on täydessä käynnissä. Käytämme kansainvälistä kieltä, hymyjä, nyökkäyksiä, eleitä.

Keskellä lattiaa on spriikeittiö vastaamassa siitä, että kahvi on kuumana koko päivän. Saan mukin Eräs eskimo työntää kätensä säilytysastiaan, ikivanhaan petrolitynnyriin ja vetää esiin verta tippuvaa hylkeenlihaa. Nerrivok - kaikkein loukkaavinta, mitä näille luonnonlapsille voi tehdä, on kieltäytyä nauttimasta sitä mitä tarjotaan. Niinpä syömme, juomme ja nauramme.

On lämmintä, hikikarpalot nousevat tummille, säiden parkkimille otsille. Avaamme puseroistamme napit tai istumme yläruumis paljaana. Anark, nuori kaunotar ei halua esiintyä valkoisen miehen läsnäollessa ilman vaatteita. Hän nappaa jalkojensa suojaksi pitkät saapikkaat, joiden varret on reunustettu jääkarhunnahalla. Kuin valkoiset ruusukimput ne ympäröivät ruskeanpunervia reisiä. Nouaninguovou (ääntäköön ken osaa), "käyntinne saa meidät niin iloisiksi" kuuluu kaikkien suusta. Ihmeteltävää on heidän ylitsevuotava vieraanvaraisuutensa ellei sitten ole niin, että he käyttäytyvät aina aivan jokapäiväisessäkin elämässä näin toisiaan kohtaan. On unohtumatonta, kuinka he tuovat vieraan nähtäväksi kaiken minkä omistavat. Ja aivan uskomattoman ujojen vanhempien kursaillessa kantavat pienimmät lapset lahjoja, mm. oudon muotoisen polvilumpion ja nahankäsittelyssä käytettävän luisen lävistiminen.

x x x

Edessämme kohosi kilometrin verran lumetonta kallionjyrkännettä, jonka pinnalla oli rapakivisoraa ja jäätiköltä alas virtaavia puroja. Tuon jyrkänteen yli meidän olisi raahattava kolme metriä pitkä rekemme ja kaikki varusteemme. Otto Hansen, kylän "kuningas", pudisteli päätään ja tarjoutui noutamaan koiravaljakkonsa. Kieltäydyimme kiittäen. Ilman ulkopuolista apua oli Nansen selviytynyt vastaavasta noususta, osoittautuisimmeko me, tämän päivän pojat varustettuina kokemuksilla, jotka hän jätti meille perintönä, huonommiksi. Hyvästelimme saattajamme ja veneen etääntyessä tajusimme, että nyt olimme jääneet oman onnemme nojaan.

Tunnin ponnisteltuamme saimme reen raahatuksi jäätiköllä, mutta vielä oli varusteita rannassa. Palatessani niitä noutamasta näin jotakin valkoista vilahtavan kallion kupeessa. Jääkarhu, salamana oli kivääri poskellani, mutta se olikin vain kumppanini Gottus, joka ilkosillaan pulahti jäätiköstä sulaneeseen lammikkoon. Raskaan nousun jälkeen yltäpäältä hikisenä seurasin minä esimerkkiä, sillä eihän vesi nyt ainakaan kylmempää ole kuin jää.

Uituamme lastasimme reen, sidoimme vetonarut lujasti vyötäisillemme ja aloitimme hankalan nousun jäätiköllä. Alkutaipaleella meillä oli järäudat,

Villa on kuulemma ruotsiksi ylle Grönlannissakin. Tästä päätellen on Erik Pihkala joutunut Vihreän maan viimoissa panemaan molemmat kotimaiset likoon ja vetämään villaa ylle. Sitä tarvitaan, kun pakkanen kuulemma kohoaa (tai laskee, miten nyt haluatte) 60 asteeseen. Ja kun se sitten joskus kohoaa 50 lämpöasteeseen, on turkki silloin taas hyvä - on mitä riisua vähemmäksi.

suksia ei jyrkänteen vuoksi voinut käyttää. Vähitellen havaitsimme jäänpinnalla tummansinerviä läikkiä. Siellä ne olivat, surullisen kuuluisat railot. Ilma oli onneksi kaunis ja jäätikkö esitti parhaat puolensa kun ylitimme ensimmäisen railon. Olimme tosin jo kotona matkaa suunnitellessamme tehneet unelmissa tuttavuutta näiden "jäähaavojen" kanssa, mutta kun ensimmäistä kertaa tuijotti railon kirkaan vihreään, pohjattomaan syvyyteen, tuntui selkäpiissä outoa värinää.

Tunti tunnin jälkeen kiipesimme ylöspäin ja rantavuoret näyttivät ylhäältä kivettyneiltä mammuttihahmoilta, taustalla levisi Atlantti jäälauttoineen ja jäävuorineen. Vedin juuri rekeä railon yli kun siitä putosi jotakin. Se oli karttarulla. Matka oli alussa ja siinä me olimme ilman elintärkeitä karttoja, joiden hankkiminen oli tuottanut joukoittain vaikeuksia. Lähempi tarkastelu osoitti, että karttakäärö oli juuttunut pienelle kielekkeelle, joka oli nelisen metriä alapuolellamme. Nyt olivat hyvät neuvot tarpeen. Ilman karttoja olisimme avuttomia jos lumimyrsky tai sumu yllättäisi, eikä meillä olisi suuriakaan mahdollisuuksia löytää takaisin lähtökohtaamme. Gottus pitempänä varmisti köytensä lisäsolmulla ja minä sidoin itseni lujasti rekeen ja painoin siinä olevaa jarrua. Gottus kumartui ja lopuksi suorastaan roikkui railossa, vain kengänpohjat olivat miehestä näkyvissä. Onneksi hänellä oli ylipitkä sauva. Hänen onnistui porkan nopealla iskulla läpäistä käärö ja vetää se varovasti ylös. Jos sauvan piikki ei olisi heti läpäissyt kääröä, olisivat kartat jossain tuntemattomassa syvyydessä, jonne eivät edes jäätiköiden tutkijain porat ole ulottuneet.

Matka jatkui ja lyhyessä ajassa tulimme alueelle,

joka näytti olevan oikea railokeskus. Jää oli joka puolella repeillyt railoihin, ja ne olivat osittain lumen peitossa. Silloin tällöin lumi äkisti petti ja suksien kärkien alta paljastui railo, jonka leveys oli usein 2-3 metriä. Jos sää on kirkas, tämä alue ei ole niinkään vaarallinen, mutta lumimyrskyssä tai sumussa siellä liikkuminen on leikittelyä kuoleman kanssa.

Myöhemmin iltapäivällä kuumuuden hellittäessä jatkoimme matkaa. Lämmönvaihtelut ovat tuntuvia, yöllä pakkasta oli jo 5-6 astetta. Olisimme mielellämme viipyneet jäätiköllä kauemminkin, mutta seuraavana päivänä oli pakko kääntyä paluumatkalle. Oli näet nousuveden mukaan sovittu päivästä, jolloin eskimot tulisivat meitä noutamaan. Pystytimme paikalle siniviirin. Onkohan se ensi keväänä siinä meidän retkikuntaamme tervehtimässä vai viekö myrsky sen mennessään tai ehkäpä talvipakkaset syväjäädyttävät sen vuosituhansiksi jäätikköön.

Helge Foss...
==========

itse asiassa oli melko helppokulkuista. Pieninkin nousu tuntui kovin jyrkältä ja meidän oli pakko yhä useammin pysähtyä tauolle. Hoipertelimme kuin juopuneet eteenpäin. Vihdoin saatoimme pilvisumun seasta erottaa Khibo-Hut-majan. Päivällinen oli hyvä, ja kaksi meistä nautti sen jopa kaksi kertaa, ts. se meni alas vatsaan - ja tuli ylös takaisin. Viimemainittu ei vaan ollut erikoisen mukavaa! Kävimme kaikki heti levolle, kukaan ei jaksanut tänä iltana korttia pelata.

Jo kello kaksi aamulla olimme taas jalkeilla, yritimme syödä jotain ja valmistauduimme viimeistä kovaa etappia varten. Yö oli jäätävän kylmä. Hyvin varustettuna ja puettuna paksuihin sukkiin, lapasiin ja anorakkeihin, mutta unisina ja viluisina lähti ryhmämme liikkeelle. Jokaisella oli kädessään myrskylyhty. Olimme kaikki enemmän tai vähemmän huonossa kunnossa, minä luultavasti eniten. Minua huimasi enkä voinut keskittää katsettani mihinkään, näin kaiken kaksinkertaisena. Kaiken lisäksi voin hirvittävän pahoin ja tavallinen innostukseni ja optimismini oli kuin poispyyhitty. Khibo Hut sijaitsee 5000 metrin korkeudessa ja meillä oli nyt edessämme ja yläpuolellamme tuhatkunta metriä huipulle. Etenemisemme oli enemmän ryömimistä ja konttaamista kuin kävelemistä. Aina parin kolmen sadan metrin päästä oli pysähdyttävä, jotta hengitys edes jonkin verran tasaantuisi, jalat olivat kuin lyijyä ja sydän takoi kuin vasara. En muista koskaan olleeni kurjemmassa kunnossa, mutta tahdoin vain eteenpäin, ylös huipulle! Mutta mitä auttaa norjalainen tahto tai suomalainen sisu, jos jäsenet ja koko keho eivät tottele!

Kello viiden aikaan nousi aurinko. Olimme silloin tavoittaneet ensimmäiset lumet ja olimme nyt 5500 metrin korkeudessa. Vain 500 metriä oli siis jäljellä. Oli ihmeellisen kaunis aamu. Aurinko värjäsi lumen syvän ruusunpunaiseksi ja maisema ja näköala oli satumainen. Tämän kaiken totesin omasta puolestani vain vaistoten, sillä koko maisema tanssi ja pyöri silmissäni suurina ympyröinä ja kaiken näin kaksinkertaisena. Yksi amerikkalaisista oli jo kääntynyt takaisin ja nyt oli minun vuoroni myöntää tappioni. Kävelemisestä ei ollut enää puhettakaan, en yksinkertaisesti pysynyt jaloillani. 500 metriä yläpuolellani oli Kilimandzaron huippu, kylpi kylmänä ja luoksepääsemättömänä aamuauringon valossa ja tässä olin minä, 500 metriä päämäärästäni! Mutta eivät villit hevoset eivätkä leijonat olisi saaneet minua ottamaan askeltakaan ylöspäin enää. Olin onneton, mutta mitä tehdä. Oppaamme yritti lohduttaa minua sillä, että usein hyvässä fyysisessä kunnossa olevat kärsivät eniten ohuesta ilmasta. Tähän hänen hyvää tarkoittavaan lohdutusyritykseensä vastasin kehoittamalla häntä painumaan melko lämpimään paikkaan. Tämän toivomukseni ilmaisin tietysti norjan kielellä!

Matka alas Khibo Hut iin ja edelleen Peters Hut iin oli kuin painajainen ja muistan siitä hyvin vähän. Vihdoin olimme kuitenkin alhaalla lähtökohdassamme, Moshissa. Kunto palautui tosin vähitellen, mutta vielä sain huimauskohtauksia. Eniten vaivasi kuitenkin pettymys!

Kilimandzaron huipulla käyneet vuoristokiipeilijät saavat alastullessaan tunturikukkaseppeleen alkuasukkailta. Minäkin sain sellaisen lohdutukseksi, vaikka en huippua valloittanutkaan. Se riippuu nyt pienen majani seinällä ja katselen sitä joka päivä. Nyt voin jo ajatella retkeämme mukavana muistona olihan se erikoinen elämys.

On olemassa monta "tunturisutta", mutta taidan olla ainoa, joka olen saanut kukkaseppeleen siitä hyvästä, että melkein valloitin Kilimandzaron huipun!

Helge Foss (suomentanut Eira Trangen)

VUOSIKOKOUKSEN TIIMOILTA

Yhdeksästoista vuositaipaleemme on taittunut ja uusi alkanut, kun tässä vielä viivyn muisteluksissa.

TUNTURILATULAISET ovat nyt laillisia palstanomistajia - SUSI-KYRÖ Vuontisjärven rannalla vartoilee rakentajiaan. Tontilla on suoritettu tarpeelliset mittaukset ja rakennuspiirustukset ovat johtokunnan "puitavina" - rakennustoimikunta oli tehnyt toimeliaasti ehdotuksensa jo kevään kynnyksellä. Rakennuspiirustukset on laatinut yhdistyksen jäsen arkkitehti E.R Louhiluoto. Toimikunnan puheenjohtajana toimii Ville Rantala ja jäseninä Antero Tarvainen (Hki), Väinö Friman (Lahti), Tuure Kaira neva (Kotka), Paavo Rannikko (Turku) ja Pentti Tiilikainen (Lahti).

Vuosikokouksessa oli mukana alun kuusikymmentä tunturilatulaista. Sääntömääräisissä asioissa lienee mainittavin muutos jäsenmaksujen kohdalla - jossa toiseen latuyhdistykseen kuuluvalta peritään ainoastaan 2,50 markkaa.

Johtokunnan erovuoroiset jäsenet valittiin yksimielisesti uudelleen. Yhdistyksemme puheenjohtajana on edelleen (tuli valituksi -) "ikäsusi-dipl.insinööri Yrjö Pitkänen" ja johtokunnan muina jäseninä varapuheenjohtajana ikäsusi-dipl.insinööri Juho La-

gus, varsinaiset jäsenet: Toivo Harjanne, Paavo Kihlberg Bjarne Lampen, Pirkko Päivärinta, Kaarlo Salkorinne, Antero Tarvainen ja Hilkka Repo - vm. sihteerinä.

Neljätoista asiakohtaa nuijittiin ripeästi lukkoon vuosikokouksen puheenjohtajan Frans Saastamoisen vasaroidessa. Uusia toimintasuunnitelmia päätettiin kuudella otsikolla ja valoisin toivein lähdettiin aukomaan 20:ttä latuosuutta.

Kokouksen päätteeksi nautittiin naistoimikuntalaisten tarjoamat maukkaat kahvit, eikä jälleennäkemisen riemullista rupattelua voinut kahlehtia mikään.

Saman päivän - 6.11.1965 - iltana tavattiin sitten Otaniemessä SERVIN MÖKILLÄ, jossa vihittivät - 4 johtajasusikokelasta ja 39 "sudenpentua" jännäsivät NOIDAN loihdintaa.

Seremoniamestarina toimi Antero Tarvainen.

Vihkiäisloitsut ja maahisten tarinat sävyttivät hämärän salin tummenevaa taustaa ylen salaperäiseksi. Hokmannin tuttu tuoksu tuntui lapinleukun kanssa tehneen tehtävänsä ja susilauma sai jälleen laajuutta.

Ohjelma oli illassa kepeää ja hurtti-huumori taisi saada lisää väriä Tapsa Rautavaaran kerronnoista ja laulemista. Paitsi maukasta teekkari-illallista, nautittiin myös viihdemusiikista ja tanssista aina puoleen yöhön.

Seuraavana päivänä sitten kokoonnuttiin keskustaan KESTIKARTANOON susilounaalle, jossa mukana oli 57 henkilöä - "vanhoja" ja "nuoria" susia.

Samalla pidettiin susikokous, jossa puhetta johti Ville Rantala. Kuultiin seikkaperäinen selostus Lapin ns. vyöhykejaosta, jonka piti ikäsusiylilääkäri Ilkka Väänänen ja jota selontekoa pj. Yrjö Pitkänen vielä täydensi. Lounas oli maittavaa ja seurustelu välittömän miellyttävää. SUSIVALIOKUNTA sai entisen kokoonpanon; pj. Ville Rantala ja jäsenet: Siiri Kostamo (sihteeri), Toivo Harjanne, Bjarne Lampen ja Tuure Saarinen.

- Jäsenmäärämmehän on jo yli 700 (730) !! -

Yhdistyksemme puheenjohtaja tähdensi vuosikokouksen avauspuheessaan talkootyön suuriarvoista merkitystä nyt alkavalla "rakennuskaudellamme". Jo ensi keväänä on tuohon tehtävään ryhdyttävä. TUNTURILATU on ostanut kaksi hirsikämppää, Pekanjängän kämpät, jotka sijaitsevat Äkäslompon tuntumassa ja niiden purkamistyöt on suunniteltu TALKOOTYÖNÄ toimitettavaksi.

- Tämä vain muistioon kevät tunturihiihtoretkiä suunnitellessanne.

Monet ovat jo suunnanneet retkensä omalle palstallemme ja saaneet käydessään tuntuman sen sijainnin osuvuudesta tukikohdaksi. Näin on syntymässä "suur-lahjoittajien"-kerho - ts. olemme saaneet jo vastaanottaa SUSIKYRÖÖN nimettyjä lahjoituksia: - lasikuituahkion, kalan savustuslaatikon, makkaranpaistokeppejä ja kalaverkon.

Mitä kaikkea keksinettekin yhteisen tukikohtamme tueksi kaikki on sinne aikanaan ja vastedes tervetullutta.

JUHAN TOINEN RETKI

Viereisellä sivulla oleva pieni mies, Juha Laakso katselee kämpän rappusilla Pahaankuruun takanaan Outakan kaunis silhuetti. Kestää vielä 12 vuotta ennenkuin Juhasta tulee tunturisusi. Ei noin kauan tarvitsisi "tilaston" vuoksi merkkiä odottaa, mutta kun ikää on vielä niin niukalti, vain kuusi vuotta. Silti on takana jo yksi eräretkikin. Ei se mikään hirmu ole, mutta sopiipa sitä kaupungin setien ja tätien käydä koettamaan. Voisi huonoimmille tulla itku. Juha asteli äidin ja tädin kanssa melkein kuin sivumennen Hetasta Pallakselle ja eräretkestä se käy tuokin taival aika monelle isommallekin. Juha ei ollut moisesta moksiskaan, keikautti pehmeimmillä paikoilla joutessaan kuperkeikan ja pisteli taas eteenpäin. Tunturihuippujakin tuli puolenkymmentä luetteloon, Pyhäkero, Lumikero, Taivaskero, Keräskero ja Suastunturi. Ne eivät ole Juhan huippuluettelon ainoat. Olihan poika susi-tädin kanssa jo viisivuotiaana Lapissa ja kiipesi Pelkosenniemen Pyhätunturille. Se oli ensimmäinen huippu ja ensimmäinen Lapinkäynti, mutta se ei ollut pelkkää maalikylillä juoksemista. Nukuttiin jokin yö teltassakin ja raapittiin hyttysille ruoka valmiiksi. Taas kun äiti tai täti tai molemmat joutavat, lähdetään Lappiin. Pitää nuo huiput kiivetä jo nuorella iällä, sillä sitten 12 vuoden kuluttua taitaa jo joka huipulle päästä hiihtohissillä, eikä se enää mitään ole.

OLETKO HUOMANNUT, miten vaarallista rakka tunturin huipuilla varsinkin jyrkemmissä paikoissa on. Kivet saattavat lähteä vyörymään. Siksi pitääkin muistaa, ettei milloinkaan saa kiivetä huipulle peräkkäin, vaan aina ehdottomasti rinnakkain, jotteivät edellä menevän liikkeelle panemat kivet vyöry perässä tulijan päälle.

x x x

OLETKO HUOMANNUT, että solisluu on arka paikka. Ellei se sitä ole matkalle lähtiessä, on se sitä jo heti ensimmäisen vaelluspäivän päätyttyä. Siksipä tehdään seuraava temppu: ostetaan kaupasta vaahtokumia oikein hyvänlaiset kaitaleet, ne päällystetään untuvakankaalla ja liimataan vaikkapa maitoliimalla vaahtokumiin kiinni. Ennen liimausta ommellaan tekeillä olevan toppauksen päällyskohtaan untuvakankaaseen lenkit, joiden lävitse rinkan olkaremmit pujotetaan. Nukkuessa nämä pehmusteet soveltuvat hyvin tyynyksi, niin että ne palvelevat omistajaansa koko retken ajan.

Muistattehan:

Ulkoiluasusteet meiltä,

— sopivat kuosit

— sopivat hinnat

— erikoismallit tilauksesta

Moni latulainen on jo asiakkaamme

Kisa-Asu

Paasivuorenkatu 3
Puhelin 76 86 47

TUNTURILATU r.y.

toivottaa jäsenilleen ja ystävilleen

Hyvää
Joulua ja
Onnekasta
Uutta
Vuotta

K I I L O P Ä Ä K U T S U U

Koululaisten urheiluloma avaa varsinaisesti Kiilopään ovet talvilomanviettäjille, mutta jo ennemminkin ovat tilapäiset vieraat tervetulleita (omin eväin ja liinavaattein). Majan isäntä Pertti Holopainen on jo paikalla ja ilahtuu varmasti vieraiden tuomasta vaihtelusta.

TERVETULOA KIILOPÄÄLLE!

SUOMEN LATU r.y.

J.K. Kiilopäällä kaivataan vielä ennen kaikkea lakanoita, tyynyliinoja ja päiväpeitteitä.